

נשיא ומייסד
הרב שאול ישראלי זצ"ל

מופק בסיוע של:
ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לשירותים רוחניים בתפוצות

חמדת ימים HEMDAT YAMIM

פרשת השבוע ניצנים-וילך תש"ף

כלה ו/או בן?

הרב יוסף כרמל, ראש כולל יארץ חמדה'

הקשר בין עם ישראל-כנסת ישראל והקב"ה, מדומה במקומות רבים בתנ"ך, לקשר בין חתן וכלה. גם הקשר בין עם ישראל וארץ ישראל, מתואר בדברי הנביאים כקשר בין רעים אהובים. כאשר עם ישראל חוטא, ח"ו, הקשר בין הדבקים מתנתק. ארץ ישראל מפסיקה לתת את פירותיה ועם ישראל גולה מארצו. ההליך השלילי, ח"ו, מתואר בפרשת ניצנים:

"וְאָמַר הַדּוֹר הָאֶחָדָּן בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר יָקוּמוּ מֵאֲחֵרֵיכֶם וְהִנְקְרִי אֲשֶׁר יָבֵא מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה וְרָאוּ אֶת מְכוֹת הָאָרֶץ הַזֹּאת תַּחֲלֹאֶיָּהּ אֲשֶׁר חָלָה יִקְנֹק בָּהּ: גְּפִרִית וּמְלַח שְׂרָפָה כָּל אֲרָצָה לֹא תִזְרַע וְלֹא תִצְמַח וְלֹא יַעֲלֶה בָּהּ כָּל עֵשֶׂב כְּמִהְפַּכֵּת סֹדֶם וְעַמֹּרָה אֲדָמָה וַיִּצְבּוּם אֲשֶׁר הִפָּךְ יִקְנֹק בְּאֶפְסוֹ וּבַחֲמָתוֹ: וְאָמְרוּ כָּל הַגּוֹיִם עַל מָה עָשָׂה יִקְנֹק כֹּכָה לְאֶרֶץ הַזֹּאת מִה חָרִי הָאֵף הַגָּדוֹל הַזֶּה: וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת בְּרִית יִקְנֹק אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם בְּהוֹצִיאֹ אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיִּלְכוּ וַיַּעֲבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּם וְלֹא חָלַק לָהֶם: וַיִּיחַר אֵף יִקְנֹק בְּאֶרֶץ הַזֹּאת לְהִבְיֵא עָלֶיהָ אֶת כָּל הַקְּלָלָה הַכְּתוּבָה בַּסֵּפֶר הַזֶּה: וַיִּתְשֵׁם יִקְנֹק מֵעַל אֲדָמָתָם בְּאֵף וּבַחֲמָה וּבְקִצְצָף גָּדוֹל וַיִּשְׁלַכֶם אֶל אֶרֶץ אַחֲרַת פְּיֹם הַזֶּה" (דברים כ"ט כ"א - כ"ז).

כך ראו את הארץ, מרק טווין הסופר הנודע, נשיא אוניברסיטת הרווארד ובנימין זאב הרצל, שביקרו בה, לפני שעם ישראל חזר בהמוניו לארצו - אהובתו. ההליך החיובי מתואר בדברי ירמיהו:

"הֲלֹף וְקִרְאתָ בְּאָזְנֵי יְרוּשָׁלַם לֵאמֹר כֹּה אָמַר יִקְנֹק וְכִרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אֶהְבֵּת כְּלוּלֹתַיִךְ לְכִתְּפֵי אֲחֵרֵי בְּמִדְבַר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה" (בי ב)
"כֹּה אָמַר יִקְנֹק מֵצֵא חֵן בְּמִדְבַר עִם שְׂרִידֵי חֶרֶב הַלּוֹף לְהַרְגִיעוֹ: יִשְׂרָאֵל: מִרְחוֹק יִקְנֹק נִרְאָה לִי וְאֶהְבֵּת עוֹלָם אֶהְבֵּתִיךְ עַל כֵּן מִשְׁכַּתִּיךְ חֶסֶד: עוֹד אֲבַנֶּה וְנִבְנִית בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל עוֹד תַּעֲדִי תַפְיֶךָ וַיִּצְאָת בְּמַחֹל מִשְׁחָקִים: עוֹד תִּשְׁעִי כְרָמִים בְּהָרֵי שְׁמֶרוֹן נְטָעוּ נְטָעִים וְחָלְלוּ" (לי"א א - ד).
לכן, אין זה פלא כי הקשר הראשון בין אבי האומה לארץ ישראל - קניינה של מערת המכפלה, משמש כמקור לדרך בה נוצר קשר קדוש בין איש ואשה (עיינו קידושין דף ב ע"א).

בעקבות זאת מעורר הנביא ירמיהו שאלה קשה, אם הקשר בין כנסת ישראל והקב"ה הוא כקשר שבין איש לאשתו, פגיעה קשה בקשר זה - בגידה, ח"ו, איננה מאפשרת את חידושו. וז"ל הנביא:
"לֵאמֹר הֵן יִשְׁלַח אִישׁ אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ (בגלל בגידה, ח"ו) וְהִלָּכָה מֵאִתּוֹ וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר וְהָיָה אֵלֶיהָ עוֹד הֲלוֹא חֲנוּף תִּחַנֵּף הָאָרֶץ הַזֹּאת" (גי א).
התשובה לזה נמצאת גם היא בדברי ירמיהו:

"הֲבֵן יִקְרֵי לִי אֲפָרִים אִם יִלְדֵי שַׁעֲשָׁעִים כִּי מִדֵּי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֲזַכְרֶנּוּ עוֹד עַל כֵּן הֵמוּ מֵעַי לֹו רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ נְאֻם יִקְנֹק: הַצִּיבִי לָךְ צִינִים שְׂמֵי לָךְ תִּמְרוּרִים שְׂמֵי לְבָב לְמַסְלָה דָרָךְ הַלֵּכְתָּ שׁוֹבֵי בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל שְׁבִי אֶל עֲרִיף אֱלֹהֵי" (לי"א יט - כ).
(תשובה אחרת נמצאת בנבואת הושע, נדון בכך בלני"ד בהזדמנות קרובה).
עם ישראל הוא גם בנו של הקב"ה, בן נשאר בן גם אם הוא חוטא. גם חטאיו של הבן ה"שובב" ביותר יסלחו. כך מבטיח הנביא ירמיהו:

"שׁוֹבוּ בָנִים שׁוֹכְבִים נְאֻם יִקְנֹק" (גי יד), לכן הוא יכול הבטיח: "לְקַחְתִּי אֶתְכֶם אֶחָד מֵעִיר וַיִּשְׁנִים מִמֶּשְׁפָּחָה וְהִבְאֵתִי אֶתְכֶם צִיּוֹן" (שם).
זה מה שקרה לפני שבעים ושתים שנים! בעוד שבוע נעמוד כולנו למשפט, כמה טוב שאבא הוא השופט!
הבה נתפלל שגם הפסוק הבא יתקיים בנו: "וַיִּנְתַּתִּי לָכֶם רְעִים כְּלָבִי וְרָעוּ אֶתְכֶם דַּעַה וְהִשְׁפִּיל" (שם טו).

לעי"נ ר' אליהו כרמל ז"ל ח' באייר תשע"ו	לעי"נ הרב ישראל רוזן זצ"ל י"ג בחשוון תשע"ח	לעי"נ מרת גיטה (ד' באב) ור' אברהם קליין ז"ל, (י"ח באייר)	לעי"נ ר' מאיר וגב' שרה ברנפלד ז"ל (שרה - ט"ז בטבת תש"ף)	לעי"נ הרב אשר וסרטייל ז"ל ט' בכסלו תשס"ט
לעי"נ הרב שלמה מרזל זצ"ל חבר הנהלת יארץ חמדה' י' באייר תשע"א	לעי"נ הרב ראובן אברמן זצ"ל חבר הנהלת יארץ חמדה' ט' בתשרי תשע"ו	לעי"נ מרת שרה ונגרובסקי ע"ה בת ר' משה זאב י' בתמוז תשע"ד	לעי"נ מרים שטרן ע"ה ה' באב תשע"ט	לעי"נ מר שמואל ואסתר שמש ז"ל חבר הנהלת יארץ חמדה' י"ז בסיוון תשע"ד
לעי"נ דוד צבי טרשנסקי ז"ל בנם של יצחק ונעמי הי"ו. נלב"ע כ"ח באייר לעי"נ הנופלים במערכה על הגנת המולדת הי"ד				

הלכה פסוקה

תקצירים מתוך פסקי דין - רשת בתי הדין 'ארץ חמדה גזית'

עורך: הרב הדיין עקיבא כהנא, חוקר במכון משפט והלכה בישראל

טלפון נייד שניזוק במעבדת תיקונים

ארץ חמדה גזית ירושלים/טבת תשע"ה/ תיק מס' 75004

דיין יחיד:

הרב סיני לוי

המקרה בקצרה:

התובע הפקיד מכשיר טלפון נייד (אייפון C5) שלטענתו נקנה בחו"ל ב-2,800 ₪, לתיקון במעבדה שבבעלות הנתבע. לאחר שקיבלו חזרה הסתבר שהמסך לא עבד, והתובע הפקיד את המכשיר שוב. כשהגיע התובע לקחת את המכשיר בפעם השנייה הסתבר שהשמע במכשיר לא עובד, ורק המסך פועל. לאחר בדיקות במעבדה אחרת, הסתבר לו כי חסר חלק במכשיר, וכיוון שהמכשיר טופל בצורה רשלנית, השמע לא יחזור לעבוד.

בעקבות זאת הוא תבע סך 3,850 ₪: 2800 ₪ בגין עלות מכשיר, עוד 1050 ₪ בגין עלויות התיקונים והבדיקות, וכן 500 ₪ בגין הוצאות משפט. לטענת הנתבע יתכן והוא שכח להרכיב חלק, ויתכן שהוא הוסיף על הנזק הקיים, לכן הוא הסכים לשלם לתובע את עלותו של מכשיר חדש בסך 2000 ₪ ולקבל את המכשיר הישן.

פסק הדין:

התובע רשאי לבחור בין קבלת פיצוי בסך 1,200 ₪ והטלפון הפגום יישאר אצלו, לבין קבלת פיצוי בסך 2,000 ₪ והוא ייתן את הטלפון הישן לנתבע.

נימוקים בקצרה:

1. דין אומן שהזיק חפץ שנמסר לו לתיקון

התובע מסר לנתבע את מכשיר הטלפון על מנת שיתקן אותו, לפי ההלכה אומן שגרם נזק חייב לשלם על הנזק כפי שנפסק בשו"ע (ח"מ שו, ג) שהאומנים חייבים לשלם על נזק שנגרם לחפץ שניתן להם לתיקון. במקרה שמדובר בתיקון בתשלום חייב האומן גם במקרה שלא פשע ממש, אלא רק לא נזהר כראוי (שם, ד). למרות שהנתבע החזיר את שכרו לאחר שהפלאפון לא תוקן, אין זה פוטר אותו מאחריות על הנזק (שו"ת משפטיך ליעקב א, ט).

2. שומת הנזק

הרמב"ם (חובל ומזיק ז, טו) כתב שבמקרה של נזק שמים כמה היה שווה הכלי לפני הנזק וכמה הוא שווה אחרי הנזק. אולם, החזון איש (בבא קמא ו, ג) כתב שבחפצים המיועדים לשימוש ולא למסחר יש לשלם את עלות התיקון. אולם, ברור שאין מקום לחייב את המזיק גם בעלות התיקון כשלא ידוע מהו התיקון המתאים, ולכן במקרה זה יש לחייב את הנתבע בשיעור ירידת הערך של הטלפון.

3. שווי המכשיר

המכשיר נמסר לתיקון עם תקלה משמעותית, ולכן שוויו טרם המסירה לנתבע היה נמוך משווי מכשיר תקין. בנוסף, גם לאחר הנזק יש למכשיר ערך מסוים, על פי הנתבע שוויו בין 800 ל-1000 ₪. כיון שאין הצדקה כלכלית להבאת מומחה בתביעה קטנה שכזו על בית הדין להכריע על פי שיקול דעתו. במקרה זה הנתבע הציע לשלם לתובע סך 2,000 ₪ ובתמורה הנתבע יקבל את המכשיר הישן, אולם, התובע סירב לקבל את הצעתו. אם התובע יעמוד בסירובו, כי אז על הנתבע לשלם לו את עלות הנזק שהיא כ-700 ₪ (ההפרש בין שווי המכשיר כשנמסר לתיקון, לבין שוויו היום) ועוד 500 ₪ עבור הוצאות המשפט, סך הכל 1,200 ₪.

למעבר לפסק הדין

ניתן ליצור קשר עם הכותבים דרך: info@eretzhemdah.org

לע"נ שלמה דוד בן זלמן ושרה אבנית ז"ל נלבי"ע סיון תשע"ט	לע"נ רבי יעקב ז"ל בן אברהם ועיישה וחנה בת יעיש ושמחה סבג	לע"נ גב' לורין הופמן ז"ל	לע"נ חיים משה בן קוקה יהודית כהן ז"ל נלבי"ע ז' בתשרי תשע"ה	לע"נ סוזי בת עליזה כהן ז"ל נלבי"ע כ"ד בחשוון תשע"ח
לע"נ הנופלים במערכה על הגנת המולדת הייך				

שו"ת במראה הבזק

(מתוך ח"א)

Quito, Ecaudor

קיטו, אקוואדור

טבת, תנש"א

עדי קידושין במקום שאין בו יהודים שומרי תורה ומצוות

שאלה

בא לפני זוג צעיר מעיר GUAYAQUIL בחוף של מדינת אקוודור, עם בקשה שאערוך בשבילם חופה וקדושין. האשה גרושה עם גט מהרבנות הראשית לישראל. הבעל הסכים להשיג תעודת רווקות ותעודת יהדות ממדינת פנמה. הבעיה היא שבכל מדינת אקוודור אין עוד עד ששומר מצוות. בדיעבד, האם ניתן לערוך את החופה בנוכחות עד מזקני הקהילה של GUAYAQUIL אע"פ שאינו שומר מצוות?

תשובה

לכתחילה, יש לעשות מאמץ למצוא עד שני, הכשר לכל הדעות, לשמש כעד קידושין¹, ואנו מציעים מפאת דחיפות העניין, לפנות לגורמים כגון הסוכנות, חב"ד, וכד' שאפשר ויוכלו לשלוח שליח מצווה שימלא תפקיד זה. רק בלית ברירה, העצה היא לבחור כעד שני יהודי אשר יש לו קרבה לדת, כגון שבא לבית הכנסת לפחות בשבת, ואיננו מחלל השבת בפני הרב², וטרם מעשה הקידושין יישא הרב דברים בפניה לעד (ולשמירה על כבודו, יוכל הרב לעשות פניה זו במובלע לפניה כללית אף לחתן ולכלה), בדבר סגולתו של יום הנישואין כיום מחילת עוונות, הדורשת מהנוכחים לשוב בתשובה שלימה.

¹ עיין דבריו של ערוך השולחן אה"ע, סימן מ"ב אות נ'.

² עיין בדברי המשנ"ב שו"ע או"ח, סימן שפ"ה ס"ק ו'.

בשם צוות המשיבים ובברכת התורה,

הרב משה ארנרייך הרב יוסף כרמל
ראשי הכולל

גם אני מאשר:
הרב שאול ישראלי

ניתן ליצור קשר עם הכותבים דרך: info@eretzhemdah.org

מתפללים לרפואתם השלימה של:

לביא בן שירן
נתנאל בן שרה זהבה
יהודית שרה בת רחל
אסתר בת רחל

ניר רפאל בן רחל ברכה
אלישע יוסף בן אורית
אורית בת שרה
מאירה בת אסתר
יפה בת רחל יענטע

רבקה רינה בת גרונה נתנה
נתנאל אילן בן שיינא ציפורה
ישי בן תמר
אסתר מיכל בת גיטל
ויקי ויקטוריה בת דייזי

בתוך שאר חולי עם ישראל

הספר משטר ומדינה בישראל על פי התורה (4 כרכים) מאת הרב נפתלי בר אילן,

יצא לאור בעריכה חדשה בהוצאת מכון "ארץ חמדה"

הספר מתמודד עם אתגרי השעה הניצבים בפני המדינה היהודית העצמאית ע"י ניתוח וביור מקיפים במקורות. בין הנושאים הנדונים - משטר דמוקרטי ומלוכני, שלטון החוק, הפרדת רשויות, ביקורת שיפוטית, טוהר השלטון, מדיניות פסקלית ומוניטרית, שירותי רווחה, סל תרופות, איכות הסביבה, משפט בינלאומי, אמנת ג'נבה, כבוד האדם וחירותו, פיתוח האישיות, זכויות אזרח ועוד ועוד.

זכה בפרס הרב קוק ובפרס הרב ישראלי של מכון ארץ חמדה.

לרכישה